

İŞGAL HAPISHANELERİNDEKİ FILİSTİNLİ TUTUKLULAR

Parlamenteler Birliği'nin
Kudüs raporu

İŞGAL HAPİSHANELERİNDEKİ FİLİSTİNLİ TUTUKLULAR

Giriş

İsrail işgal güçleri, işgal yılları boyunca binlerce Filistinliyi insanlık dışı gözaltı koşullarında ve uluslararası yasa ve örfelere aykırı olarak tutukladı. İşgal güçleri fiziksel ve psikolojik işkencenin yanı sıra hakları için şantaj siyaseti uyguladı. Ayrıca Filistin Yasama Konsey vekillerini takip etti. Bu işgal suçları karşısında vekillerin rolünü sınırlandırmak ve siyasi hayata ortak olmaktan caydırmak için yapılmıştır. Bu açık bir şekilde uluslararası kanun ve insan hakları ilkelerini ihlal etmeyi teşkil eder.

Kudüs Parlamenterler Birliği tarafından yayınlanan bu raporda, İsrail işgal hapisanelerindeki Filistinli esirler konusuna ilişkin en önemli başlıklar ve bilgiler gözden geçiriliyor.

Dr. Mohammad Makram Balawi

Kudüs Parlamenterler Birliği Genel Müdürü

İŞGAL HAPISHANELERİNDEKİ FİLİSTİNLİ TUTUKLULAR

Özet

- Esir hareketi, 1948 yılında İsrail işgalinin başlamasından itibaren ve 1967 yılından günümüze kadarki Gazze bölgesi ve Batı Şeria'daki işgallerde tutuklanmaya maruz kalan esir erkek ve kadınlar topluluğudur. Onların aralarında anneler, reşit olmayan kızlar, yaşlı kadınlar ve Filistin Yasama Meclisi Vekilleri de vardır.
- İsrail işgal yetkilileri, hapishaneleri Filistinli mücahitleri cezalandırma aracı olarak kullanmaya başladıklarından beri onları öncelikli insani ihtiyaçları karşılamada oldukça yetersiz tutukluluk koşullarında kalmaya zorladı.
- İşgal hapishanelerindeki esir sayısı şu anda 4700'dür ve 23 hapishane, kodes ve gözaltı ve soruşturma merkezine dağıtılmışlardır.
- İşgal yetkilileri, filistinlileri cezalandırmak için uluslararası hukuka aykırı bir idari tutukluluk politikası uyguluyor, bu da bir kişinin henüz gerçekleştirilmeyen, süresi belli olmayan ve gizli delillere dayanan yasayı ihlal etme niyetinde olduğu gerekçesiyle yargılanmadan gözaltına alınması ve hapsedilmesidir.
- İşgal yetkilileri, Filistin Yasama Konseyi'nin 8 vekilini gözaltına aldı. Vekillerin bazıları idari tutuklamaya boyun eğdi, ikisi ağır cezalara boyun eğdi ve zaman zaman idari tutuklama politikası kapsamında diğer vekilleri tutuklama işlevi devam etti.

İŞGAL HAPISHANELERİNDEKİ FİLİSTİNLİ TUTUKLULAR

İşgal hapishanelerindeki mahkumların istatistikleri

İsrail işgal hapishanelerinde 4.700 Filistinli bulunmaktadır ve bu mücahitler 23 hapishane, kodes ve gözaltı merkezlerine dağıtılmışlardır. Hapishanelerde bulunan esirlerin sayısı şöyle tasnif edilebilir:

- Gazze Şeridi'nden 225 esir.
- Kudüs'ten 390 esir.
- 48 ülkeden 90 savaş esiri.
- Ürdün uyruklu 20 Arap esir.
- Geri kalanı da işgal altındaki Batı Şeria'dan.

Mahkumların yasal statüye göre dağılımı şöyledir:

- 2,650 hükümlü çeşitli cezalara çarptırıldı.
- 530 idari tutuklu.
- 1,470 kişi tutuklu.

Mahkumların gruplara göre dağılımı:

1- Esir Kadınlar

İşgal hapishanelerinde, 35 kadın esir bulunmaktadır. Onların en yaşlısı ise Emel Cihad Taqataqah'tır. O, Aralık 2014'ten bu yana devam eden işgal tarafından tutuklandı. Kadın esirler, 2015 yılından itibaren 16 yıl tutuklu olan esir Shorouk Doyat'ı hakem ilan ettiler.

2- Çocuklar

İşgal yetkilileri, 18 yaşın altındaki 180 Filistinli çocuğu tutukladı. Bunların 105 tanesi ceza aldı, geri kalanı yargılanmayı bekliyor ve üç çocuk idari tutukluluğa tabi olmuş.

3- Milletvekilleri

İşgal yetkilileri, Filistin Yasama Konseyi vekillerinde 8'ini tutukladı. Onların altısı idari tutuklu, ikisi yüksek cezalara çarptırılmıştır.

4- Hastalar

İşgal yetkilileri 750 hasta esir tutuyor:

- 130'u ciddi hastalıklardan muzdarip.
- 15 esir kanser hastası.
- 23 esir psiko-motor engelli.
- 4 esir yarı felç.

5- Esirlerin kıdemlileri (duayenleri)

İşgal hapishanelerinde 20 yıldan fazla üst üste geçirenlere verilen bir ıstılahtır. 102 esirden çoğuna bu ıstılah verilmiştir. Şu onlardandır: Esirler arasında 30 yaşını doldurmuş 14 esir vardır. Onların en yaşlısı 48 yaşındaki işgal altındaki topraklardan "Karim Younis" ve işgal hapishanelerindeki ve dünyadaki en yaşlı mahkum olan esir Nail Bergusidir. Bergus'in toplam gözaltı süresi 42 yıldır. Babası ve annesi o esirken ve "Vefa al-Ahrar" anlaşmasının kapsamına girmesine rağmen tutuklaması devam ederken öldü.

6- Esir hareketinin şehitleri

1967'den bu yana esir hareketinin şehit sayısı 226'dır. Onların arasında bazı nedenlerden şehit olanların tasnifi şöyledir:

- 73'ü işkence sonucu şehit edilen esirdir.
- 71'i tıbbi ihmaller nedeniyle şehit olan esirdir.
- 75'i tutuklandıktan hemen sonra kasıtlı olarak öldürülme ile şehit edilen esirdir.
- 7'si hapishanedeyken silahla vurulan esirdir.

İŞGAL HAPİSHANELERİNDEKİ FİLİSTİNLİ TUTUKLULAR

İdari tutukluluk

Bir kişiyi gelecekte yasaları ihlal etmek niyetinde olduğu, henüz herhangi bir ihlal gerçekleştirmediği gerekçesiyle ve belirsiz bir süre boyunca gizli kanıtlara dayanarak yargılamadan hapsetmektir. İşgal yetkilileri bu araçları şiddetle ve rutin bir şekilde kullanır. Böylelikle 2000 yıldır binlerce Filistinli uzun yıllar hapse mahkum edildi.

İşgal altındaki Filistin topraklarında uygulanan idari gözaltı işlemleri, Eylül 1945'te görev makamları tarafından uygulanan Olağanüstü Hal Savunma Tüzüğü'nün 111. maddesine dayanıyor. Savunma Bakanı 1948 Doğu Kudüs'te işgal altındaki topraklarda idari gözaltı emirleri verirken, ordu komutanları 1967'de işgal altındaki Filistin Topraklarının geri kalanında bu tür emirler veriyor.

Gözaltı, askeri bölge komutanı tarafından verilen bir emir üzerine ve tutuklunun görmediği gizli delil ve delillerin kabulü ile yargılanmadan gerçekleştirilir ve bu prosedür, tutukluyu bilmediği ve bu nedenle çürütme ve çürütme yolu olmadan, iddianame olmadan, yargılanmadan, suçlama olmadan ve ne zaman serbest bırakılacağını bilmeden iddialar karşısında çaresiz bırakmış hale getirir.

İsrail yasaları, Savunma Bakanı'na kişiyi yarım yıldan fazla olmamak üzere idari olarak tutuklama yetkisi her seferde tutuklama emirlerini ek sürenin ne kadar olduğunu belirlemeden yarım yıl daha uzatmasına izin veriyor.

İŞGAL HAPİSHANELERİNDEKİ FİLİSTİNLİ TUTUKLULAR

İdari tutukluluk ve uluslararası hukuk

İdari tutuklulara yönelik işgal politikası, aşağıdaki maddelerde belirtildiği üzere uluslararası hukuku açıkça ihlal eder:

- 1- İşgalci güç, uluslararası yasalara ve Cenevre Sözleşmesi'ne uygun olarak idari tutuklulukla ilgili genel ilkelere, adli güvencelere ve adil prosedürlere bağlı kalmaz.
- 2- İşgal, idari tutuklulara tedavi ve aile üyeleriyle iletişim hakkı gibi öngörülen hakların hiçbirini sağlamaz.
- 3- İşgal yetkilileri, gizli bir dosyaya dayanarak ve bunu birkaç yıla denk gelecek şekilde uzun süre Filistinlilere karşı toplu ceza olarak uygulayarak bir ceza şekli olarak idari gözaltına başvururlar.
- 4- İsrail Yüksek Mahkemesi, İsrail istihbarat servisine, Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 92. maddesini ihlal derek tutuklunun kendisine veya avukatına bile suçlamaları açıklamama hakkı verdi.
- 5- 1949'daki Dördüncü Cenevre Sözleşmesi, özellikle 70 ve 71. maddeleri, duruşmayı adil olarak değerlendirmek için sanığın açık bir iddianameden ve anladığı bir dilde bilgilendirilmesini gerektirir, bu da tutuklanma nedenlerini gösterir. Böylece idari tutukluluk gizli bir dosyaya dayanır.
- 6- İdari tutukluluk, Üçüncü Cenevre Sözleşmesi'nin 13. Maddesine göre savaş suçu sayılır. 4. Cenevre sözleşmesinin 147 ve 148. Maddelerine göre de böyledir.

İstatistikler

Filistin topraklarını işgal eden işgal yetkilileri filistinlilere karşı yaklaşık 57 bin idari tutuklama kararı yayınladı. İsrail hapisanelerinde 530 Filistinli tutuklu halen idari tutukluluk altında bulunuyor.

İŞGAL HAPİSHANELERİNDEKİ FİLİSTİNLİ TUTUKLULAR

Filistin Yasama

Konseyi milletvekillerinin Hedef Alınması

Filistin halkının mümessili olan bakan ve milletvekillerinin kaçırılması tehlikeli bir tarihsel emsal ve yeni bir siyasi suç teşkil etti. Yasama Konseyi'nin otoritesini ve çalışmalarını baltalamak ve Filistin siyasi sistemini zayıflatmak amacıyla en temel uluslararası normların ve sözleşmelerin açıkça ihlali, Filistinli meşru kurumlara ve sembollerine karşı bariz bir saldırganlık ve dokunulmazlıklarının açıkça ihlali olarak kabul edildi. Uluslararası hukuk, bireylerin siyasi görüşlerine dayanarak tutuklanmayabileceğini doğrulamaktadır. Uluslararası Siyasi Medeni Haklar Sözleşmesi'nin 2. maddesinde, "Bu antlaşmadaki taraf devletlerin hepsi tanınmış haklara saygıyı taahhüt eder ve ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasi veya siyasi olmayan görüş, ulusal köken, servet, nesep vb. şeylere bakmaksızın bölgesinde ve vilayeti içerisinde bulunan tüm insanlara bu hakların teminatını verir. (Birleşmiş Milletler Cemiyeti 2200 (D-21) 16 Aralık 1966)

Bununla beraber Filistinli siyasi liderler periyodik olarak Filistin'deki siyasi süreci bastırmak ve Filistinlilerin kendi kaderini tayin etme pratiğini bastırmak için devam eden işgal politikaları kapsamında tutuklandı. Bu politika son yıllarda işgalci güçlerin 2006 konsey seçimleri sırasında geniş çaplı bir tutuklama hamlesi başlattığı İsrail Konseyi milletvekillerine karşı yoğunlaştı. Seçimlere hem bloğun seçim propagandası faaliyetlerine katılmaları hem de Batı Şeria'nın çeşitli bölgelerinde belediye seçimlerine katılmaları nedeniyle yaklaşık 450 üye ve "Değişim ve Reform" bloğunun destekçileri katılmış, gözaltına alınanların çoğunluğu çeşitli sürelerle idari tutukluluğa sevk edilmiş, bazıları seçim günü serbest bırakılmıştı.

2009'da işgal güçleri Yasama Konseyi milletvekillerinin yaklaşık üçte birini tutuklayarak konseyin toplanmasını engelledi. 2017'de işgal güçleri 14 milletvekilini tutukladı, 2018'de 6 milletvekili tutuklandı, 2019'da ise 11 milletvekili tutuklandı.

Son yıllarda, Avrupa Parlamentosu'nun Batı Şeria ve işgal altındaki Kudüs'e ilişkin politikası hakkında 5 Temmuz 2012'de karar aldığı ve İsrail makamları tarafından Filistinliler hakkında resmi bir suçlama veya yargılama yapılmadan idari tutukluluğuna son verilmesini talep ettiği Yasama Konseyi'nin gizli ve tutuklu milletvekilleri hakkında uluslararası kurum ve kuruluşlar tarafından çeşitli kararlar alınmıştır. Tüm Filistinli tutuklular için adil bir yargılamaya erişim ve Filistin Yasama Meclisi milletvekilleri ve idari tutuklulara özel dikkat ile Filistinli siyasi tutukluların serbest bırakılması.

Uluslararası Parlamenter Birlik, 5 Nisan 2012'de Yasama Konseyi üyelerinin uluslararası hukuka aykırı olarak tutuklanmasını öngören bir kararı oybirliğiyle kabul etti ve derhal serbest bırakılmalarını talep etti.

İŞGAL HAPİSHANELERİNDEKİ FİLİSTİNLİ TUTUKLULAR

Esirler ve Uluslararası Ceza Mahkemesi

Filistin'in Roma Sistemi'ne katıldıktan sonra elde ettiği en önemli hak, mahkemenin yetki alanındaki suçların Mahkeme Savcısına havale edilmesi olasılığıdır. Bu nedenle Filistin Devleti, 13 Haziran 2014'ten bu yana Doğu Kudüs de dahil olmak üzere işgal altındaki Filistin topraklarında işlenen suçlarla ilgili mahkemenin yargı yetkisini kabul ettiği Uluslararası Ceza Mahkemesi Kayıt Kuruluşu'na Bildirgenin dosyalanması sonucunda elde edilen hakları takip etmeli ve Roma Sistemi'ne katılmalıdır.

Filistin Yüksek Ulusal Komitesi, Gazze Şeridi'ne yönelik yerleşim ve saldırganlık davalarında ceza mahkemesi için ulusal öncelikler belirlemiş olsa da; İsrail hapishanelerinde tutulan Filistinli ve Arap tutukluların davası da büyük önem taşıyor; ve bunların Mahkeme önüne çıkarılacak dosyalara dahil edilmesi gerekiyor.

İŞGAL HAPISHANELERİNDEKİ FİLİSTİNLİ TUTUKLULAR

Tutukluların Davasının Uluslararası Ceza Mahkemesi'nde öncelikli olmasının nedenleri:

- 1- İsrail işgal güçlerinin mahkumları tüm uluslararası yasalara, yasalara ve kararlara uygun olarak meşru bir şekilde mücadele etmiş "özgürlük savaşçıları" ve "ulusal bir kurtuluş hareketinin mahkumları" gibi yasal ve yasal statülerinden çıkarma girişimleri ve ister askeri mahkemelerde ister hapis içindeki uygulamalarda onlara suçlu gibi davranmak
- 2- İşgalci Hükümet tarafından İsrail Kiliselerinde yürürlüğe giren tehlikeli ırkçı mevzuat, mahkumların haklarını ihlal ederek uluslararası hukuku ve Cenevre Sözleşmelerini ihlal etmek.
- 3- İşgalci güçlerin Cenevre Sözleşmelerinin ister askeri (Üçüncü Sözleşme uyarınca); ister sivil (Dördüncü Sözleşme uyarınca) tutuklulara uygulamayı kabul etmemesi ve onlara bağlı kalmamak.
- 4- İsrail askeri mahkemelerinde askeri adalet politikası ve esirlerin askerler ve yerleşimciler için tazminat ödemelerini gerektiren cezaların verilmesi, Filistin halkının direnişini suç bağlamına koymak, işgale karşı savaşmayı düşünen herkes için siyasi bir yargılama anlamına gelir ve böylece işgale karşı Filistin ulusal mücadelesini ortadan kaldırmak.
- 5- Esir haklarını, insani onuru ihlal eden üst düzey ihlaller, uluslararası antlaşmaları tanıma ve ihlal etme: İşkence, çocukların tutuklanması, idari tutukluluk, cezaevlerindeki mahkumlara saldırı, ziyaretlerin reddedilmesi, tecrit, tıbbi ihmal vb. şeylerdir.
- 6- İsrail mevzuatı, İsrail Yüksek Adalet Divanı'na mahkumlara karşı işlenen işkence, cinayet veya ihlallerle ilgili şikayetlerin çoğuna yanıt vererek belirttiğimiz gibi, savaş suçlarını veya insanlığa karşı suçları kınayan herhangi bir yasa içermemektedir.
- 7- İşgal hapishanelerinde işkence, doğrudan kasten öldürme veya tıbbi ihmalle şehitler arttı; hiçbir İsraili yetkili yargıya çıkarılmadı veya hesap vermedi. İsraili yetkililere dokunulmazlık veren İsraili yasalar yoktur.
- 8- İsrail esirleri canlı bir kalkan olarak kullandı. Uluslararası Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni ihlal ederek küçükleri tutukladı, sürekli idari tutukluluk uyguladı ve dördüncü Cenevre Sözleşmesi'ne aykırı olarak bir avukatla görüşme ve eğitim hakkı gibi temel haklarından mahrum kalmanın yanı sıra cezaevlerindeki mahkumları bastırmak için güç ve silah kullanmıştır.